

Asia: VN/6450/2019

Esitys alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

I Keskeiset ehdotukset

- Kommentteja ja näkemyksiä lakiuudistuksen keskeisistä ehdotuksista**

Lakiesityksen valmistelua on ohjannut pyrkimys toimintavastuiden selkeyttämiseen. Myös alueellisen kehityksen muuttuneet tilanteet ja näkemykset Suomen alueellisesta kehityksestä ovat oikealla tavalla ohjanneet lain valmistelua.

Aluekehitysvastuu on lain mukaan valtiolla ja kunnilla, mikä on perusteltu ja selkeä linjaus. Seinäjoen kaupunki toivoo tämän vastuun toteutumiseen myös toimintatasolla selkeitä käytäntöjä. Valtion osalta on tärkeää, että se toimii johdonmukaisesti ja koordinoitusti suhteessa kuntiin. Valtion taholla tulee olla myös riittävät resurssit vuoropuhelun käymiseen kuntien kanssa. Kuntatasolla on välttämätöntä huomioida kuntien eriytyneet vaikutusmahdollisuudet alueelliseen kehitykseen. On selvää, että kaupunkikeskuksilla on alueillaan paras mahdollisuus aktiivisesti vaikuttaa koko alueen ja maakunnan kehittymiseen. Tämä kaupunkien rooli tulee huomioida aluekehittämisen toimenpiteissä.

Maakuntien liitolla on myös tärkeä rooli alueellisessa kehittämistyössä. Seinäjoen kaupungilla ja Etelä-Pohjanmaan liitolla on tiivis ja yhtenäisiin tavoitteisiin perustuva alueellisen kehittämisen yhteistyö. Lakiesitys tuo valtion ja maakuntien väliseen yhteistyöhön aluekehittämiskeskustelut. Tämä on hyvä toimintamalli. Näissä keskusteluissa keskuskaupungin mukanaolo on hyvin tärkeää.

Euroopan Unionin osalta on lakiesityksessä huomioitu niukasti sen voimakas painotus kaupunkipolitiikan kehittämiseen. Myös Suomen alueellisessa kehittämisessä tulisi tukea kaupunkipolitiikan vahvistumista ja kaupunkien eurooppalaisen yhteistyön mahdollisuuksia.

II Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (Toimeenpanolaki)

- **Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 3 §)**

Lain tarkoitus ja soveltamisala ovat selkeästi ilmaistu.

- **Ovatko alueiden kehittämisen tavoitteet selkeät ja kestävät pitkällä aikavälillä? (2 §)**

Tavoitteet ovat laaja-alaiset ja kattavat. Niissä ei kuitenkaan korosteta riittävän vahvasti osaamisen ja innovaatioiden roolia taloudellisen kasvun moottoreina. Sekä alueellisessa että kansallisessa ja koko Euroopan Unionin tasoisessa kehittämistyössä ne ovat kuitenkin keskeisiä tavoitteita ja kehityksen lähteitä.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

-

- **Ovatko viranomaisten vastuut ja roolit selkeästi määritelty?**

Valtion osalta koordinoivaa vastuuta on osoitettu työ- ja elinkeinoministeriölle. Koko järjestelmän toimivuuden kannalta on ratkaisevan tärkeää, että tämä valtiohallinnon sisäinen työnjako toimii.

Kuntien aluekehitysvastuu on selkeästi ilmaistu. Kuntien mahdollisuudet kantaa tätä vastuuta eroavat ja siksi keskuskaupunkien rooli tulee huomioida toiminnan kaikissa vaiheissa.

ELY-keskusten toiminnan osalta on tärkeää varmistaa saumaton tiedonkulku sekä kuntiin että maakunnallisiin liittoihin. ELY-keskuksen kaikkien toimintalohkojen toiminnan tulee olla avointa ja proaktiivista suhteessa aluekehittämiseen.

- **Saako 15 §:stä kokonaiskuvan maakuntien liittojen alueiden kehittämiseen liittyvistä tehtävistä?**

Maakuntaliittojen tehtävät on selkeästi ilmaistu.

Maakuntaliitoille ja niitä ylläpitäville kunnille ei tässä yhteydessä saa esittää lisää kustannusvastuita ilman valtion taholta tulevaa kompensatiota.

- **Onko maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) rooli, tehtävät ja päätöksenteko selkeästi määritelty? (17, 18 ja 19 §)**

Maakunnan yhteistyöryhmällä tulee säilyä päätösvalta EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja vastaavan kansallisen rahoituksen suuntaamisessa maakunnassa.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

-

- **Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan erityisohjelmista (osaamiskeskusohjelma (OSKE, vuosina 1994–2013), aluekeskusohjelma (AKO, v. 2001–2009) ja viimeisimpänä koheesio- ja kilpailukykyohjelma (KOKO, v. 2010–2013). Näkemyksiä ehdotuksesta tai ohjelmien tarpeesta jatkossa? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 30 §)**

Alueellinen kehittämisrahoitus on kokonaisuus, joka koostuu useista eri rahoituskanavista. Alueet ja kaupungit ovat lähtökohtaisesti hyvin erilaisessa asemassa rahoituksen suhteen riippuen siitä, missä määrin ne ovat mukana/ tai niillä on mahdollisuus olla mukana eri rahoituskanavissa.

Seinäjoen kaupunki haluaa tässä kiinnittää huomiota siihen, että se kaupunkina on ollut poikkeuksellisen huonossa asemassa suhteessa rahoituskanaviin. Näin on ollut sekä rakennepolitiikassa, kaupunkipolitiikassa että korkeakoulupoliittisessa rahoituksessa. Tässä tilanteessa on tärkeätä varmistaa, että myös jokaisella kaupunkikeskuksella on käytössään vähintään yksi alueellisen kehittämisen kaupunkikohtainen rahoituskanava. Myös erityisohjelmat ovat tärkeitä, jos muita kanavia ei ole käytössä.

- **Onko maakuntaohjelman asemasta säädetty riittävästi? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 34 §)**

Kyllä.

- **Näkemyksiä ehdotuksesta luopua maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 33 §)**

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta on mahdollista luopua, mutta samalla on edelleen varmistettava rakennerahastoiminnan aluelähtöisyyden säilyminen.

Valtion ja maakuntien väliset aluekehittämiskeskustelut ovat tervetullut uudistus. Sen vaikuttavuudesta tulee huolehtia niin, että keskusteluilla on myös merkitys toimeenpanon kannalta. Maakuntien keskuskaupunkien tulee olla mukana keskusteluissa.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 3

-

- **Ovatko eri viranomaistahot ja yhteistyöohjelmien hallinnointi määritelty selkeästi?**

Määrittelyt ovat selkeitä.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

-

- **Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä. Näkemyksiä luopua äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 47 §:n 2 mom.)**

Ei huomauttamista.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

-

III Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (Rahoituslaki)

- **Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 2 §)**

Ovat selkeitä.

- **Onko viranomaisten toimivalta määritelty selkeästi?**

Toimivalta on määritelty selkeästi.

- **Onko toimivallasta välittävänä toimielimenä säädetty riittävästi?**

Kyllä.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluvien hankkeiden osalta on varmistettava, että samaan hankkeeseen voidaan sisällyttää sekä kehittämistä että investointeja. Näin vähennetään merkittävästi hankehallinnollista työtä.

Kestävän kaupunkikehittämisen tuen myöntämisprosessi on epäselvästi ilmaistu

- **Onko tukimenettelystä säädetty selkeästi ja riittävällä tasolla?**

Kyllä.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

-

Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 3

Ei huomautettavaa

- **Onko erillinen luku kansallisen vastinrahoituksen erityissäännöksistä tarpeellinen?**

Luku on tarpeellinen ja selkeyttää kansallisen vastinrahoituksen myöntämistä.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

-

- **Onko eri viranomaisten tarkastusoikeudet määritelty selkeästi?**

Kyllä

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

-

Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 6

Ei huomautettavaa

IV Mitä muuta haluatte sanoa alueiden kehittämistä ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa ja hankkeiden rahoittamista koskevan lainsäädännön uudistamisesta?

Kommentit ja näkemykset

-

Välimäki Erkki
Seinäjoen kaupunki